บทที่ ๒

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยที่กล่าวถึงในบทนี้จะแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่ ๓ หัวข้อ หัวข้อแรกจะกล่าวถึงการวัดและประเมินผลการศึกษาโดยทั่วไป ต่อจากนั้นเป็นการวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และสุดท้ายจะกล่าวถึงการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย

การวัดและประเมินผลการศึกษา

ความหมายของการวัดผลการศึกษา

จอน คลาร์ก มาร์แชล (Jon Clark Marshall) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่าการวัดผลการศึกษาคือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้พิจารณาในการตัดสินใจ และกล่าวถึงลักษณะของการวัดผลการศึกษาไว้ว่า

๑. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดทางอ้อม

๒. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ยังไม่สมบูรณ์

๓. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดที่ต่อเนื่องกัน

๔. การวัดผลการศึกษามักใช้ในการจัดจำแนก[๑]

---

[๑] Jon Clark Marshall, Essential of Testing (Philippine : Addison Wesldy Publishing Co., 1972), pp. 1-3.

วิคเตอร์ เอช นอล (Victor H. Noll) ได้อธิบายความหมายของการวัดผลสรุปได้ว่า การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ การทดสอบนั้นมักหมายถึงการใช้ข้อสอบที่เป็นชุดเพื่อวัดสัมฤทธิผลทางการเรียน แต่การวัดผลเป็นวิธีการที่จะทำให้ทราบปริมาณซึ่งมิได้หมายถึงการใช้ข้อสอบเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการใช้เสกล หรือมาตราส่วนประเมินค่าแบบตรวจสอบรายการต่างๆ หรือแบบสอบถาม[๑]

ชวาล แพรัตกุล กล่าวถึงการวัดผลการศึกษาไว้ว่า การวัดผลการศึกษาหมายถึง "ขบวนการใดๆ ที่จะให้ได้มาซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทนขนาดสมรรถภาพนามธรรมที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้น ก็ถือเอาจำนวนผลงานที่นักเรียนแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้นๆ ปานนั้น"[๒]

สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา กล่าวถึงการวัดผลว่า "การวัดผลเป็นขบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะสอบวัดและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ... ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลข หรือหน่วยที่ใช้แทนลักษณะนั้นๆ ได้ ซึ่งเป็นการวัดทางด้านปริมาณ"[๓]

---

[๑] Victor H. Noll, Introduction to Educational Measurement, 2d ed. (Boston : Houghton Miffin Co., 1965), pp. 13-14.

[๒] ชวาล แพรัตกุล, เทคนิคการวัดผล, พิมพ์ครั้งที่ ๖. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๑๔๐.

[๓] สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า ๓.

ความหมายของการประเมินผลการศึกษา

จอน คลาร์ก มาร์แชล และ ลอยด์ เวสเลย์ เฮลส์ (Jon Clark Marshall, Loyde Wesley Hales) กล่าวถึงการประเมินผลว่า การประเมินผลหมายถึงการกำหนดคุณค่าของสิ่งที่เราวัดโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการวัด[๑]

โดเนลด์ แอล เบกส์ และ เออร์เนสท์ แอล เลวิส (Donald L. Beggs, Ernest L. Lewis) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผลเป็นขบวนการของการแยกแยะ จัดหา และเตรียมข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับตัดสินใจประเมินค่าทางเลือกต่าง ๆ และได้อธิบายความว่า การประเมินผลนี้เป็นทั้งขบวนการของการรวบรวมข้อมูล และขบวนการของการตัดสินใจ และการวัดผลมีส่วนสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล[๒]

ชวาล แพรัตกุล กล่าวถึง การประเมินผลการศึกษาว่า การประเมินผลการศึกษาหมายถึง "ขบวนการที่ครูนำทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดไปใช้ คือครูนำผลจากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปใช้วินิจฉัย ตีราคาคุณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า

---

[๑] Jon Clark Marshall and Loyde Wesley Hales, Classroom Test Constructiom (California : Addison Wesley Publishing Co., 1971), P .15.

[๒] Donald L. Beggs and Ernest L. Lewis, Measurement and Evaluation in the school (Boston : Houghton Miffin Co., 1975), p. 6.

เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบได้หรือตก" และการประเมินค่าที่ดีนั้นต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ดีด้วย[๑]

สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า เป็นการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำบางที่ขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว เช่นคะแนนสอบ แต่ส่วนมากมักเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ อย่าง ต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัยคุณค่า หรือตัดสินคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง [๒]

จากความหมายที่นักวัดผลการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้ให้ไว้ สรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษาคือ วิธีการหรือขบวนการที่กระทำเพื่อให้ทราบปริมาณความรู้ ความสามารถ ว่าผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถเพียงใด และการประเมินผลการศึกษาคือ การนำผลจากการวัดผลมาประเมินหรือตัดสินว่าผู้เรียนมีความสามารถสมควรจะสอบได้หรือตก หรือมีพัฒนาการก้าวหน้าไปอย่างไร

<u>ความสัมพันธ์ระหว่างการสอนและการวัดประเมินผล</u>

จุดมุ่งหมายสำคัญของการสอน คือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา ผู้สอนจะรู้ว่าผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปอย่างไรบ้าง

---

[๑] ชวาล แพรัตกุล, <u>เทคนิคการวัดผล</u>, หน้า ๑๔๑.

[๒] สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา, <u>การประเมินผลการเรียนการสอน</u>, หน้า ๓.

ก็ต้องอาศัยการวัดและประเมินผล จูเลียน ซี สแตนลีย์ และ เคนเนตส์ ดี ฮอฟกินส์ (Julian C. Stanley, Kenneth D. Hopkins) ได้แสดงแผนภาพความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ของการสอนประสบการณ์ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้ และขบวนการประเมินผล โดยดัดแปลงมาจากหนังสือ Constructing Evaluation Instrument ของ E.J. Frust ดังนี้

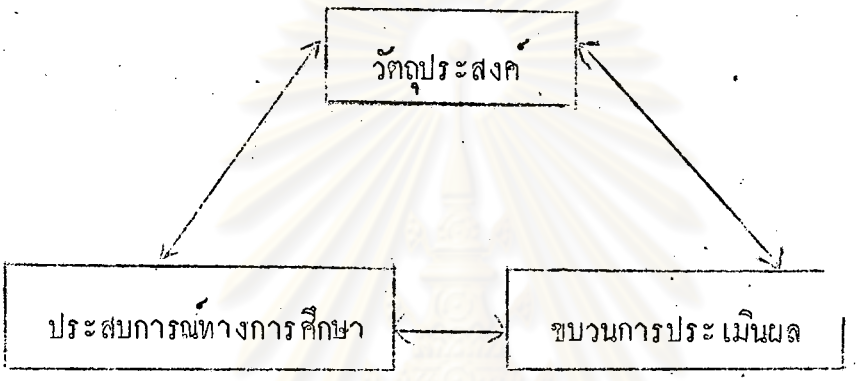

อันดับแรกวัตถุประสงค์ของการสอนจะเป็นตัวกำหนดขบวนการสอนหรือการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาแก่ผู้เรียน และกำหนดขบวนการประเมินผล ขณะเดียวกันการประเมินผลและประสบการณ์ทางการศึกษาจะช่วยให้วัตถุประสงค์ของการสอนชัดเจนขึ้น และประสบการณ์ทางการศึกษาหรือการเรียนรู้จะบ่งชี้ถึงขบวนการประเมินผลที่ควรใช้ และผลที่ประเมินได้ก็จะเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) แสดงถึงประสิทธิภาพของการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน[๑]

001708

---

[๑] Julian C. Stanley and Kenneth D. Hopkins, Educational and Psychological Measurement and Evaluation (New Jersey : Prentice-Hall, 1972), pp. 5-6.

จากแผนภาพความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของการสอน การเรียนรู้หรือประสบการณ์ทางการศึกษา และการวัดประเมินผล มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิดแยกจากกันไม่ได้ แต่ละส่วนมีประโยชน์ซึ่งกันและกัน

ความมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ชวาล แพรัตกุล กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการวัดผลการศึกษาว่า เป็นการปรับปรุงและพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์ ให้เด็กเรียนดีขึ้น ครูสอนเก่งขึ้น และให้การตัดสินเที่ยงตรงแน่นอน และยุติธรรมมากขึ้น[๑]

ในด้านการประเมินผล กมล สุดประเสริฐ ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลว่ามีความมุ่งหมายอยู่ ๒ ประการ คือ

๑. เพื่อวัดระดับความเจริญงอกงามของนักเรียนและหาทางส่งเสริมให้ดีขึ้น คือให้ทราบว่ามีความเจริญงอกงามไปอย่างไร และจะดำเนินการอย่างไรต่อไป

๒. เพื่อค้นหาสิ่งบกพร่องและหาทางแก้ไข คือให้ทราบว่าสิ่งใดไม่ได้ผล และหาสาเหตุว่าเป็นเพราะอะไร แล้วหาทางปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ นั้นเสีย[๒]

---

๑ ชวาล แพรัตกุล, เทคนิคการวัดผล, หน้า ๔.

๒ กมล สุดประเสริฐ, หลักและวิธีวัดผลการศึกษา (พระนคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๐), หน้า ๔.

หลักการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

เพื่อให้การวัดและประเมินผลมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่ง ชุมพร ยงกิตติกุล และ ประคอง กรรณสูต ได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนไว้ดังนี้

๑. กำหนดสิ่งที่ต้องการจะวัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการสอน จุดมุ่งหมายนี้จะอยู่ในขอบข่ายของวัตถุประสงค์การศึกษา ซึ่งจะต้องครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในด้านพุทธิปัญญา ทักษะ และความรู้สึกหรือค่านิยม

๒. เลือกเทคนิคการวัดผลให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและเหมาะสมกับสิ่งที่จะวัด เพื่อให้บรรลุผลที่ตั้งไว้ โดยพยายามเลือกเทคนิควัดผลที่ดีที่สุดที่จะวัดพฤติกรรมของผู้เรียนได้ตรงตามที่ต้องการ

๓. ใช้เทคนิคการวัดผลหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทุกด้านตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพราะว่าไม่มีเทคนิคการวัดผลใดที่สามารถวัดความเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าของผู้เรียนได้ครบทุกด้าน เทคนิคแต่ละอย่างต่างก็มีข้อจำกัด

๔. ศึกษาให้รู้ข้อดีและข้อเสียของเทคนิคการวัดผลที่ใช้แต่ละประเภท ซึ่งจะทำให้ใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้อง เป็นการเพิ่มความเที่ยงตรงและประสิทธิภาพของผลที่ได้จากการวัด

๕. พิจารณาผลที่ได้จากการวัด เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติด้านอื่น ๆ ต่อไป[๑]

---

[๑] ชุมพร ยงกิตติกุล และ ประคอง กรรณสูต, "การวัดและประเมินผลการศึกษา," การสอนและการวัดผลการศึกษา, หน้า ๓๒—๓๓.

ประเภทของการประเมินผล

การประเมินผลที่สำคัญมี ๒ ประเภท คือ

๑. การประเมินผลเพื่อการเรียน (Formative Evaluation)

๒. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation)

นอร์แมน อี กรอนลูนด์ (Norman E. Gronlund)กล่าวถึงการประเมินผลทั้ง ๒ ประเภทไว้ดังนี้

๑. การประเมินผลเพื่อการเรียน เป็นการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ระหว่างการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนรู้ของนักเรียน และการสอนของครู สำหรับนักเรียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นแรงเสริมให้ใคร่เรียนรู้เพื่อความสำเร็จในการเรียน และช่วยบอกถึงข้อผิดพลาดทางการเรียนที่ควรแก้ไข สำหรับครู ข้อมูลที่ได้จะช่วยในการปรับปรุงการสอนและจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถเพื่อช่วยในการสอนซ่อมเสริม การประเมินผลแบบนี้โดยมากใช้การสอบเมื่อจบบทเรียน หรือจบเรื่องที่เรียนแต่ละครั้ง ข้อสอบที่ใช้เป็นข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง. และนอกจากนี้อาจใช้การสังเกตดูความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องของนักเรียนด้วย

๒. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อดูว่าการเรียนการสอนนั้นประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ผลที่ได้จะใช้ในการประเมินค่าผลการเรียนของนักเรียน เทคนิคที่ใช้ในการประเมินผลกำหนดโดย

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘, หน้า ๒๔.

จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน ซึ่งรวมทั้งการใช้แบบทดสอบวัดสัมฤทธิผลที่ครูสร้างขึ้น และการประเมินค่าจากการปฏิบัติงานต่าง ๆ[๑]

เทคนิคการวัดผลการศึกษา

เทคนิคการวัดผลทางการศึกษาที่สำคัญมี ๔ อย่าง คือ การสังเกต (Observation) การสืบสวนสอบสวน (Inquiry) การวิเคราะห์ (Analysis) การทดสอบ (Testing)

๑. การสังเกต เป็นกระบวนการของการเฝ้าดู และการฟัง โดยสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกที่สำคัญ ๆ การสังเกตนี้จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลทั้งด้านความรู้ของนักเรียน รวมทั้งด้านทักษะ และทัศนคติด้วย การสังเกตนี้ใช้ได้ดีเมื่อต้องการหาข้อมูลเกี่ยวกับทักษะ และทัศนคติ เช่น การร้องเพลง การวาดรูป ฯ เครื่องมือที่ใช้ในการสังเกตได้แก่ การบันทึกพฤติกรรมสะสม (Anecdotal Record) การจัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) เป็นต้น

๒. การสืบสวนสอบสวน คือการถาม ข้อมูลสำคัญที่ได้ ได้แก่ ความคิด ทัศนคติ ความเข้าใจของแต่ละบุคคล เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) การสัมภาษณ์ (Interview) แบบสังคมมิติ (Sociometic Instrument) เป็นต้น

๓. การวิเคราะห์ เป็นกระบวนการของการแยกแยะสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วน ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา การวิเคราะห์พฤติกรรม เช่น วิเคราะห์งานที่นักเรียนทำเพื่อดูว่านักเรียนสามารถเรียนรู้เร็วแค่ไหน จดจำสิ่งที่เรียนและสามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ดีเพียงใด วิธีการที่ใช้ได้แก่ การมอบหมายให้นักเรียนทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

---

[๑] Norman E. Gronlund, Measurement and Evaluation in Teaching, 3d ed. (New York : Macmillan Publishing Co., 1976), pp.17-18.

๔. การทดสอบ เป็นเทคนิคสำคัญในการรวบรวมข้อมูลทั้งในด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะของบุคคล เครื่องมือสำคัญคือแบบทดสอบ ทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher-made test) และแบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test)[๑]

ประโยชน์ของการวัดและประเมินผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลมีประโยชน์โดยตรงต่อครูและนักเรียนดังนี้

๑. ประโยชน์ต่อครู ได้แก่

๑.๑ ช่วยให้ครูทราบข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนก่อนเข้าเรียน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

๑.๒ ช่วยให้ครูสามารถกำหนดและปรับปรุงจุดมุ่งหมายต่าง ๆ ตามความเป็นจริงของผู้เรียนแต่ละคนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๑.๓ ช่วยให้ครูทราบว่าได้ทำการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

๑.๔ ช่วยให้ครูสามารถกำหนดและปรับปรุงเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

๒. ประโยชน์ต่อนักเรียน ได้แก่

๒.๑ ช่วยให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายของครูได้ถูกต้อง

๒.๒ ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน

---

[๑] Terry D. Tenbrink, Evaluation : a practical guide for Teacher (New York : Mc Graw-Hill Book Co., 1974), pp. 136-148.

๒.๓ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีนิสัยในการเรียนที่ดี

๒.๔ ให้ข้อมูลย้อนกลับ (feedback) แก่ผู้เรียน ผู้เรียนจะทราบว่าตนเก่งอ่อน ในวิชาใดหรือเนื้อหาส่วนใด[๑]

นอกจากนี้การวัดและประเมินผลยังมีประโยชน์ต่อการศึกษาในวงกว้างซึ่งสุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา ได้กล่าวไว้ดังนี้คือ

๑. ใช้เปรียบเทียบ วิเคราะห์ วินิจฉัย และพยากรณ์คุณค่าสัมฤทธิผลทางการศึกษา

๒. ใช้ในการวัดอัตราความเจริญงอกงามและคุณค่าแห่งพัฒนาการของนักเรียนในด้านต่าง ๆ

๓. ใช้ในการฝึกฝนนักเรียน เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้วิชาการต่าง ๆ ได้ทันทีที่ต้องการ และสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๔. เป็นสื่อกลางระหว่างชุมชนกับสถาบัน ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีตรงตามข้อเท็จจริง และก่อให้เกิดความร่วมมือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี

๕. ข้อมูลจากการวัดและประเมินผลเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ คือ

๕.๑ ใช้ในการคัดเลือก จัดกลุ่มนักเรียนตามความเหมาะสม

๕.๒ เป็นหลักฐานสำหรับสถาบันการศึกษา

๕.๓ ช่วยในการวิเคราะห์ประมวลการสอนของโรงเรียน และช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

---

[๑] William A. Mehrens and Irvin J. Lehmann, Measurement and Evaluation in Education and Psychology (New York : Holt, Rinchart and Winston, 1973), p. 10.

๖. ช่วยให้บุคลากรฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการทราบข้อเท็จจริงต่างๆ ว่ามีสิ่งใดยังต้องปรับปรุงแก้ไขอีกเพื่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหมายไว้

๗. ช่วยให้งานด้านต่างๆ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การบริหารหลักสูตร การเรียนการสอน การแนะแนว เป็นต้น[๑]

การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในปีการศึกษา ๒๕๑๘ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ อันเป็นผลให้ระบบการวัดและประเมินผลเปลี่ยนแปลงไปด้วย การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ นี้ กำหนดให้โรงเรียนเป็นผู้วัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนเองด้วยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียน โดยให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาคิดเป็นจำนวนหน่วยกิต[๒]

การวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิต โดยให้โรงเรียนวัดและประเมินผลการเรียนเองนี้ นับเป็นการกระจายอำนาจการวัดและประเมินผลทางการศึกษาให้กว้างขวางออกไป เพราะแต่เดิมนั้นในชั้นตัวประโยคกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการสอบเองเพียงผู้เดียว เหตุผลสำคัญที่ทำให้มีการกระจายอำนาจการวัดและประเมินผลนี้ คือ

---

[๑]สุภาพ วาดเขียน และ อรพินธ์ โภชนดา, การประเมินผลการเรียนการสอน, หน้า ๙–๑๑.

[๒]กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘, ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘. หมวดที่ ๑.

๑. โครงสร้างของหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ เป็นหลักสูตรแบบกว้างมีวิชามากมาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกเรียนได้กว้างขวางมากขึ้น ในกรณีนี้หากจะให้ส่วนกลางจัดสอบก็จะต้องออกข้อสอบมากมายหลายร้อยวิชา และหลายวิชาจะมีจำนวนผู้สอบไม่มากนัก ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระและยุ่งยากมากโดยไม่จำเป็น

๒. การเปลี่ยนมาใช้หลักสูตรพุทธศักราช ๒๕๑๘ นั้น จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวัดพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของนักเรียนนอกเหนือไปจากการสอบภาคทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ซึ่งผู้ที่จะวัดได้ถูกต้องที่สุดก็คือผู้สอน ดังนั้นการให้ผู้สอนเป็นผู้วัดผลการเรียนของนักเรียนจึงเป็นการถูกต้องตามหลักการของการวัดผลการศึกษา[๑]

คำว่าหน่วยกิตเป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา ถอดความมาจากคำว่า Credit Hour ซึ่งหมายถึงหน่วยเวลาที่ใช้บอกปริมาณของการศึกษาโดยถือจำนวนชั่วโมงเป็นหลัก กล่าวคือมีการกำหนดมูลค่าเชิงปริมาณของรายวิชาหรือกระบวนวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนตามหลักสูตรโดยถือจำนวนชั่วโมงเป็นหลัก[๒] ในด้านการวัดผลนั้นก็จะนับจำนวนหน่วยกิตสะสมสมทบไปเรื่อย ๆ เมื่อได้หน่วยกิตครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและได้คะแนนสะสมถึงมาตรฐานก็จะถือได้ว่าเรียนจบหลักสูตร ถ้าสอบตกวิชาบังคับก็เรียนซ้ำเฉพาะวิชานั้น ถ้าสอบตกวิชาเลือกก็ให้สอบแก้ตัว หรืออาจเลือกวิชาอื่นแทนได้ และการตัดสินผลการเรียนจะกำหนดเป็นตัวอักษรซึ่งโดย

---

[๑] ธนู แสวงศักดิ์, "การกระจายอำนาจในการวัดผลการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา," มิตรครู ๑๙ (๑๕ สิงหาคม ๒๕๒๐) : ๓๖–๓๗.

[๒] วิจิตร ศรีสอ้าน, หลักการอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๑๘), หน้า ๖๕.

ทั่วไปแบ่งเป็น ๕ ลำดับตัวอักษร คือ A, B, C, D และ F ถ้าเป็นการวัดผลรายวิชาถือว่าลำดับคะแนน D ขึ้นไปจึงสอบผ่าน ถ้าเป็น F ถือว่าสอบตก และกำหนดแต้มกำกับคะแนนตัวอักษรดังนี้

A มีค่าเท่ากับ ๔
B มีค่าเท่ากับ ๓
C มีค่าเท่ากับ ๒
D มีค่าเท่ากับ ๑
F มีค่าเท่ากับ ๐ หรือไม่มีค่าเลย[๑]

สำหรับการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ นี้ ในระหว่างภาคเรียนให้วัดหรือประเมินผลจากการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากงานที่มอบหมายให้ทำ และจากพัฒนาการด้านเจตคติ ความสนใจ หรือบุคลิกภาพด้านอื่นๆ การให้ระดับคะแนนแต่ละรายวิชากำหนดเป็นตัวเลข มี ๕ ระดับ ดังนี้ คือ

๔ หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
๓ หมายถึง ผลการเรียนดี
๒ หมายถึง ผลการเรียนค่อนข้างดี
๑ หมายถึง ผลการเรียนพอใช้
๐ หมายถึง ผลการเรียนตก และในการตัดสินผลการเรียนนั้น ให้ตัดสินเป็นรายวิชา วิชาใดที่ได้รับคะแนนตั้งแต่ "๑" ขึ้นไป ถือว่า สอบได้ และให้นับจำนวนหน่วยกิตที่ได้ของรายวิชานั้นเป็นหน่วยกิตสะสม[๒]

---

[๑] วิจิตร ศรีสอ้าน, หลักการอุดมศึกษา, หน้า ๖๘-๖๙.

[๒] กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, "ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๙" (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๙), อ้างถึงใน วรรณี เดียวสุรินทร์, "ความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๑๙" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙), หน้า ๔.

สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตคือ การให้เกรดหรือระดับคะแนน. เกรดมีบทบาทและมีอิทธิพลต่อผู้เรียนมาก เพราะเกรดจะชี้ให้เห็นถึงสัมฤทธิผลทางการเรียน ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนมีความพยายามมากขึ้น ครูจึงจำเป็นต้องรู้และเข้าใจวิธีการให้เกรดเป็นอย่างดี ระบบการให้เกรดนั้นโดยทั่วไปมี ๒ ระบบ คือ

๑. ระบบคะแนนสมบูรณ์ (Absolute Marking System) เป็นระบบการให้เกรดโดยใช้คะแนนดิบหรือเปอร์เซ็นต์ที่นักเรียนสอบได้เป็นหลักในการตัดเกรดระบบการให้เกรดแบบนี้มีจุดอ่อนที่การใช้คะแนนหรือเปอร์เซ็นต์เป็นหลัก เพราะคะแนนหรือเปอร์เซ็นต์ที่เด็กสอบได้นั้นขึ้นอยู่กับความยากง่ายของข้อสอบ เด็กที่เรียนอ่อนถ้าออกข้อสอบง่ายเด็กอาจได้เกรดสูงกันหมดก็ได้

๒. ระบบคะแนนสัมพัทธ์ (Relative Marking System)เป็นการให้เกรดโดยการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนภายในกลุ่มเดียวกันหรือภายในชั้นระหว่างเพื่อนร่วมชั้นแล้วใช้วิจารณญาณของผู้สอนประกอบการกำหนดจำนวนเกรดของเด็ก หลักการเบื้องต้นของระบบนี้คือ ต้องแปลงคะแนนดิบหรือคะแนนที่เด็กสอบได้ให้สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ จึงได้มีการใช้คะแนนมาตรฐาน (Standard or Z-Score System) ซึ่งเป็นการปรับระดับคะแนนสอบให้แต่ละชวงเท่ากันเพื่อประโยชน์ในการเปรียบเทียบหรือการให้เกรด[๑] ระบบการให้เกรดแบบนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน และกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดให้ใช้ระบบนี้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาด้วย

หลังจากที่ได้มีการใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบหน่วยกิตในโรงเรียนมัธยมศึกษาแล้ว ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลแบบนี้ คือ

---

[๑] ศุภางค์, "การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ระบบเกรด," วิทยาสาร ๒๖ (๘ ธันวาคม ๒๕๑๘) : ๒๖.

อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์ ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ หมวดวิชาภาษาไทย" ผลการวิจัยในส่วนที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของหลักสูตรสรุปได้ว่า ครูภาษาไทยและนักเรียนมีความเห็นว่าการวัดผลแบบคิดเป็นร้อยละยังให้ความยุติธรรมและมีประสิทธิภาพมาก การตัดเกรดเป็นระดับต่าง ๆ และแบ่งคะแนนวัดผลเป็นคะแนนกิจกรรมระหว่างภาคเรียนและคะแนนสอบปลายภาคให้ความยุติธรรม มีประสิทธิภาพและทำให้การเรียนการสอนบรรลุผลได้ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารและศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันข้าม คือเห็นว่าการวัดผลที่มีประสิทธิภาพและให้ความยุติธรรมคือการตัดเกรดเป็นระดับต่าง ๆ และการแบ่งคะแนนวัดผลเป็นคะแนนกิจกรรมระหว่างภาคเรียนและคะแนนสอบปลายภาคเรียนก็ให้ความยุติธรรมและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากด้วย[๑]

เกรียงศักดิ์ เติมธนาสมบัติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. ๒๕๑๘" สรุปผลได้ว่า มีนักเรียนร้อยละ ๙๐ ที่มีความรู้ ความเข้าใจในข้อเท็จจริงของระบบหน่วยกิตเป็นอย่างดี มีเพียงบางส่วนที่ไม่ทราบและไม่เข้าใจความหมายของคำว่าหน่วยกิตและหน่วยกิตสะสม นักเรียนส่วนมากไม่เห็นด้วยว่าการตัดสินได้-ตกในระบบหน่วยกิตเป็นไปอย่างยุติธรรม และไม่เห็นด้วยว่าวิชาที่เลือกเรียนในระบบหน่วยกิตจะช่วยให้มีกิจกรรมทางการ

---

๑ อภิวัฒน์ ปรีชาประศาสน์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๘ หมวดวิชาภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๑๐๔.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจและทักษะในการเรียนมากขึ้น และส่วนมากไม่เห็นด้วยว่าการจัดระบบเกรดเป็นการประเมินผลที่เที่ยงธรรมที่สุด[๑]

วรรณี เดียวสุรินทร์ ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๑๙" ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ ครูอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาจัดการศึกษาตามระบบหน่วยกิตซึ่งมีการประเมินผลเป็นรายวิชา เห็นด้วยกับการวัดผลที่ต้องสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียน และการวัดผลจากงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ จากพัฒนาการด้านเจตคติ ความสนใจ และบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ ควรกำหนดอัตราส่วนของระดับคะแนนให้เป็นมาตรฐานใช้กับทุกโรงเรียน ไม่ควรตัดสินผลได้ตกเป็นรายวิชาด้วยระดับคะแนน "๑" นักเรียนที่สอบตกวิชาบังคับควรสอบซ่อมได้เพียง ๑ ครั้ง ถ้าสอบไม่ผ่านวิชาเลือกควรให้เรียนซ้ำ หรือเรียนวิชาอื่นแทน และเห็นว่าคะแนนของวิชาที่สอบซ่อมผ่านได้ไม่ควรสูงกว่าระดับคะแนน "๑"[๒]

---

[๑] เกรียงศักดิ์ เฉิมชนาสมบัติ, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ของโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. ๒๕๑๘" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๓๐.

[๒] วรรณี เดียวสุรินทร์, "ความคิดเห็นของครูอาชีวศึกษาต่อการวัดและประเมินผลการศึกษาในปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๑๙" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙), หน้า ๓๐–๓๑.

และ เกษร หนูนิล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนวัดราชาธิวาส เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. ๒๕๑๙" ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ๑. นักเรียนส่วนมากเห็นด้วยกับระเบียบการศึกษาในระบบหน่วยกิต และการประเมินผลในระบบนี้ ๒. มีนักเรียนบางส่วนไม่เห็นด้วยกับการให้หัวหน้าสถานศึกษาอนุมัติผลการเรียนเอง และไม่เห็นด้วยกับการเรียนจบหลักสูตรต้องสอบได้วิชาบังคับ ๓๔ หน่วยกิต และวิชาเลือก ๖๖ หน่วยกิต ๓. นักเรียนส่วนมากเห็นว่าการเรียนระบบนี้จะให้ประโยชน์มาก ถ้ามีห้องสมุด พร้อมอุปกรณ์ ได้เรียนวิชาชีพ และมีครูที่มีความรู้ในวิชาเฉพาะ และ ๔. นักเรียนส่วนมากเห็นว่าผลดีจากการศึกษาในระบบนี้คือ นักเรียนมีโอกาสแสดงความสามารถในวิชาที่เลือกเรียนได้เต็มที่ ส่วนผลเสียนั้นคือ ความสนใจต่อการเรียนน้อยลง เพราะเกณฑ์ตัดสินต่ำเพียง ๑.๐๐ ก็ถือว่าสอบได้[๑]

การวัดและประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย

การวัดผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย

การเรียนรู้ในวิชาภาษาไทยแยกออกได้เป็นด้านต่าง ๆ คือ การเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Domain) การเรียนรู้ด้านทักษะ (Psychomotor Domain) และการเรียนรู้ด้านอารมณ์และจิตใจ (Affective Domain)[๒]

---

[๑] เกษร หนูนิล, "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดราชาธิวาส เกี่ยวกับการศึกษาระบบหน่วยกิต พ.ศ. ๒๕๑๙" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙), บทคัดย่อ.

[๒] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การวัดผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย" เอกสารการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา, หน้า ๑–๓. (อัดสำเนา).

อนันต์ ศรีโสภา ได้อธิบายความหมายการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน ไว้ดังนี้คือ

๑. การเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญา หมายถึงการเรียนรู้ด้านความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ทางสมอง แบ่งออกได้เป็น ๖ ขั้น คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินผล

๒. การเรียนรู้ด้านทักษะ เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายแบ่งออกเป็น ๕ ขั้น คือ การเลียนแบบ การลงมือทำตามแบบได้ การมีความถูกต้องเที่ยงตรง การกระทำที่มีความต่อเนื่องและประสานกัน และการกระทำเองจนเคยชินที่เป็นส่วนหนึ่งของตนและเป็นไปตามธรรมชาติ

๓. การเรียนรู้ด้านอารมณ์และจิตใจ เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางคุณธรรมและคุณค่า ตลอดจนการจัดระเบียบทางจิตใจและลักษณะนิสัย แบ่งเป็น ๕ ขั้น คือ การยอมรับ การตอบสนอง ค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือการมีลักษณะนิสัย[๑]

ในวิชาภาษาไทย การเรียนรู้ด้านพุทธิปัญญามีดังนี้ คือ

๑. ความรู้ มีอยู่ในวิชาวรรณคดี เช่น ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวในวรรณคดี มีอยู่ในหลักภาษา เช่น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ภาษา ความรู้ที่ได้จากการฟังและการอ่าน เช่น ความรู้เกี่ยวกับบุคคล สถานที่ และเวลา เป็นต้น

---

[๑] อนันต์ ศรีโสภา, การวัดและประเมินผลการศึกษา, หน้า ๑๓–๑๕.

๒. ความเข้าใจ มีอยู่ในการเรียนเกี่ยวกับความหมายของคำ ความหมายของสำนวน ของบทร้อยกรอง การขยายความ เช่น ขยายความจากภาษิตและสำนวนไทย การตีความ เช่น ถอดคำประพันธ์เป็นร้อยแก้วได้เนื้อความตรงกัน เป็นต้น

๓. การนำไปใช้ ได้แก่การนำความรู้ทางหลักภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การเขียนตัวสะกดให้ถูกต้อง การเรียงลำดับคำและบทขยายในประโยคให้ถูกต้อง

๔. การวิเคราะห์ ได้แก่การวิเคราะห์ส่วนประกอบของประโยค การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของส่วนประกอบในเรียงความ การวิเคราะห์โครงเรื่องของวรรณคดี เป็นต้น

๕. การสังเคราะห์ ได้แก่ การนำเรื่องราวที่ค้นคว้าได้มารวบรวมเขียนเป็นรายงานมีความต่อเนื่องกันตามลำดับ หรือเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์ หรือเขียนพรรณนาเหตุการณ์สำคัญเป็นร้อยแก้ว

๖. การประเมินผล ได้แก่การประเมินคุณค่าของวรรณกรรมที่อ่าน การประเมินคุณค่าของการกระทำของบุคคลในวรรณคดี เป็นต้น[1]

สำหรับการเรียนรู้ด้านทักษะและด้านอารมณ์ จิตใจ ในวิชาภาษาไทยนั้นกล่าวได้ดังนี้

การเรียนรู้ด้านทักษะ หมายถึงทักษะทางภาษา ได้แก่ความสามารถในด้านต่าง ๆ คือ

๑. การคิด เช่น คิดหาเหตุผล คิดแก้ปัญหา คิดในเชิงสร้างสรรค์

๒. การฟัง เช่น ฟังเข้าใจความหมายของคำและข้อความ ฟังแล้วเก็บใจความสำคัญได้ ฟังแล้วนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

---

[1] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การวัดผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย," หน้า ๑-๒.

๓. การพูด เช่น พูดให้ผู้อื่นเข้าใจความประสงค์ของตนได้ ใช้คำพูดที่สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง ใช้คำพูดที่เหมาะสมกับกาละ เทศะ และบุคคล เป็นต้น

๔. การอ่าน เช่น อ่านข้อความต่างๆ ด้วยความเข้าใจ อ่านได้เร็ว อ่านแล้วเก็บใจความสำคัญได้

๕. การเขียน เช่น เขียนตัวสะกดได้ถูกต้อง เขียนเรียบเรียงถ้อยคำเป็นประโยค เป็นข้อความ เป็นเรื่องราวที่สื่อความหมายได้แจ่มแจ้ง ให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดและความรู้สึกของตนได้[๑]

ส่วนการเรียนรู้ทางด้านอารมณ์และจิตใจนั้น ในวิชาภาษาไทยแสดงออกในรูปความสนใจในวิชาที่เรียน ในหนังสือที่อ่าน ในกิจกรรมที่ทำ หรือแสดงออกเป็นความพอใจและเต็มใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือแสดงออกเป็นค่านิยม ทัศนคติ เป็นความนิยมชมชื่นในสุนทรียภาพของภาษาไทยและวรรณคดีไทย นอกจากนี้ทัศนคติและความสนใจอาจแสดงออกด้วยการยอมรับคุณค่า วิธีการ และหลักเกณฑ์บางประการที่จะนำไปปฏิบัติได้ หรือแสดงออกเป็นความสนุกเพลิดเพลินในการค้นคว้าเรื่องของภาษาและวรรณคดี ในการแต่งคำประพันธ์ ในการพัฒนาทักษะทางภาษาของตนให้ดียิ่งๆ ขึ้น[๒]

ในการวัดผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ฐะปะนีย์ นาครทรรพ ได้กล่าวถึงการวัดผลการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ดังนี้ คือ

๑. ทักษะ ได้แก่ ทักษะในการนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง การวัดผลคือ ดูว่านักเรียนมีทักษะในการพูด อ่าน และเขียน ถูกต้อง คล่องแคล่วเพียงใด

---

[๑] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การวัดผลการเรียนรู้ในวิชาภาษาไทย" หน้า ๒-๓.

[๒] เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓.

๒. ศิลปะ เป็นการเรียนรู้ที่วัดได้ยากกว่าทักษะ เพราะต้องใช้ความพอใจเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จุดมุ่งหมายในการวัดไม่ควรมุ่งที่คะแนนอย่างเดียว แต่ควรมุ่งผลที่ความเจริญทางจินตนาการ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่จะเกิดขึ้นในตัวเด็ก และคำนึงถึงผลสะท้อนกลับ (feedback) ทางการสื่อสารด้วย

๓. ความรู้ การวัดความรู้จะต้องดูว่านักเรียนเข้าใจหลักของเรื่องที่เรียน และสามารถจำข้อเท็จจริงบางอย่างเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้หรือไม่ ในการวัดความรู้นี้ไม่ควรเน้นด้านความจำอย่างเดียว ควรถามในแง่การใช้ภาษาให้ถูกต้องด้วย

๔. ทัศนคติและวิจารณญาณ ทัศนคติเป็นเรื่องของการชอบ ไม่ชอบ ซึ่งวัดได้ยาก วิธีวัดผลจึงนิยมใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ พิจารณาผลงานที่นักเรียนทำ และให้ทำข้อสอบ สำหรับวิจารณญาณ อาจใช้วิธีคล้ายวัดทัศนคติ คือ สัมภาษณ์ ให้อภิปรายแสดงความคิดเห็น ให้เขียนเรียงความ มอบหมายงานให้ทำ จัดให้นักเรียนได้มีประสบการณ์บางอย่าง เช่น การโต้วาที ปาฐกถา เป็นต้น[1]

<u>การวัดผลทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน</u>

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะซึ่งจุดมุ่งหมายในการสอนมุ่งให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้ดีทั้งในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในการวัดผลจึงมุ่งวัดความสามารถหรือประสิทธิภาพของทักษะทั้ง ๔ นั้น เป็นสำคัญ จันทิมา พรหมโชติกุล ได้กล่าวถึงการวัดผลทักษะทั้ง ๔ ไว้ดังนี้

---

[1] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "การวัดผลวิชาภาษาไทย (หลักภาษา)" เอกสารประกอบการสอนวิชาภาษาไทยว่าด้วยการวัดผลวิชาภาษาไทย, หน้า ๑–๖. (อัดสำเนา)

๑. การวัดผลทักษะฟัง ได้แก่ การวัดผลว่าฟังแล้วรู้เรื่อง เข้าใจเรื่องราวนั้น ๆ หรือไม่ สามารถแปลความ ขยายความ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ สามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าได้ หรือไม่อย่างไร ตัวอย่างของข้อสอบวัดการฟัง เช่น ถามความหมายคำหรือข้อความ ถามจากเรื่องราวที่ได้ฟัง ถามให้ขยายความหรือสร้างจินตนาการ ถามให้วินิจฉัยลักษณะของข้อความที่ได้ฟัง เป็นต้น

๒. การวัดผลทักษะพูด อาจทำได้หลายลักษณะ เช่น วัดความคล่องแคล่วในการใช้คำ วัดความชัดเจนและเฉียบคมของคำพูด ให้วินิจฉัยลักษณะของคำพูด ให้พูดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการพูด ได้แก่ โต้วาที พูดโฆษณา เป็นต้น

๓. การวัดผลทักษะอ่าน มี ๒ ลักษณะ คือ

๓.๑ อ่านออกเสียง คือ การอ่านออกเสียงธรรมดา มุ่งวัดความคล่องแคล่ว และความชัดเจนถูกต้องในการอ่าน และการอ่านทำนองเสนาะ ซึ่งนอกจากวัดความถูกต้องแล้วจะวัดความไพเราะและถูกต้องตามทำนองนั้น ๆ ด้วย

๓.๒ อ่านในใจ คือ อ่านเอาเรื่อง ได้แก่ การอ่านวรรณคดี การอ่านหนังสือ หรือข้อความประเภทต่าง ๆ จุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนสามารถเก็บสาระสำคัญของเรื่อง เข้าใจเรื่อง และสามารถวิเคราะห์ วิจารณ์ และประเมินค่าของเรื่อง หรือข้อความนั้น ๆ รูปแบบของการถามมีทั้งถามคำ ถามความ และถามเรื่องทั้งหมด

๔. การวัดผลทักษะเขียน ในวิชาเรียงความโดยทั่ว ๆ ไปใช้การกำหนดเรื่องให้นักเรียนเขียน นอกจากนี้อาจให้เรียงความด้วยการพูดก็ได้ ในการเขียนเรียงความนี้ไม่ควรใช้วิธีการที่ครูอ่านให้ฟังก่อนแล้วให้นักเรียนเขียนตาม ควรกำหนดหัวข้อที่ให้เขียนเพียงหัวข้อเดียว และควรกำหนดขอบเขตการเขียนให้ชัดเจน นอกจากนี้ถ้าจำนวนนักเรียนมาก และต้องการให้มีความเชื่อมั่นสูงควรใช้ข้อสอบแบบปรนัย ส่วนในวิชาจดหมาย นอกจากจะเขียนจดหมายแล้ว ยังรวมถึงการเขียนโทรเลข ธนาณัติ และการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ด้วย

การวัดผลอาจให้นักเรียนวิจารณ์หรือตรวจแก้จดหมายแทนการเขียนก็ได้ และยังอาจเปลี่ยนรูปคำถามให้เป็นแบบปรนัยด้วย เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหามากขึ้น[๑]

จากคู่มือการสอนหนังสือภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม ๑ ได้เสนอแนะการทดสอบทักษะต่าง ๆ ในวิชาภาษาไทย ดังนี้ คือ

๑. ทดสอบทักษะการเขียน ได้แก่การให้นักเรียนคัดลอกจากหนังสือที่เรียนเป็นตอน ๆ ให้เขียนตามคำบอก เขียนเติมคำให้ข้อความมีความหมายสมบูรณ์ เขียนย่อความโดยให้บอกสาระจากข้อความ และให้เรียบเรียงข้อความเป็นการเรียงความสั้น ๆ

๒. ทดสอบทักษะการอ่านในใจ ได้แก่ ทดสอบอัตราความเร็ว ความเข้าใจในการอ่าน ทดสอบความจำเกี่ยวกับความหมายของศัพท์เป็นคำ ๆ และทดสอบความรู้ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่อ่าน ในการทดสอบความรู้ จะรวมทั้งการเรียนรู้ประเภทความจำและประเภทความเข้าใจ ซึ่งครูต้องพยายามแยกออกจากกันให้นักเรียนเห็นว่า ข้อความรู้ใดต้องอาศัยความจำ ข้อความรู้ใดอาศัยความเข้าใจ

๓. ทดสอบทักษะการฟังและการพูด การทดสอบการฟังนั้นไม่ควรทำให้เกิดความเครียดเกินไป ถ้านักเรียนมากอาจใช้ข้อสอบแยกแต่ละกลุ่ม ไม่ต้องสอบพร้อมกัน ส่วนการสอบพูดอาจสอบนอกเวลาปกติได้ และควรให้นักเรียนได้ทราบขอบข่ายของข้อคำถามและเตรียมมาพูดได้

---

[๑] จันทิมา พรหมโชติกุล, "การวัดผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทย," พัฒนาวัดผล ๑๔ (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๑), หน้า ๘๐–๑๑๐.

๔. ทดสอบการสังเกตศิลปะการประพันธ์ ศิลปะการประพันธ์ที่นักเรียนควรสังเกตได้แก่

๔.๑ การคัดเลือกถ้อยคำมาใช้ให้เกิดเสียงไพเราะ

๔.๒ การลำดับความคิดหรือข้อความ

๔.๓ กลวิธีการเขียนเรื่องสั้น[๑]

ระยะเวลาในการทดสอบ

ในด้านระยะเวลาในการทดสอบวิชาภาษาไทย ครูผู้สอนสามารถทำการทดสอบได้ในระยะเวลาต่างๆ คือ

๑. ทดสอบก่อนสอน เพื่อครูจะได้ทราบว่านักเรียนคนใดมีสมรรถภาพทางไหนสูงต่ำอย่างไร เทียบในกลุ่มที่สอนเป็นอย่างไร ช่วยให้ครูรู้ว่าอาจใช้นักเรียนบางคนช่วยนักเรียนคนอื่นในกลุ่มอย่างไร เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน

๒. ทดสอบหลังจากที่ได้สอนไปแล้ว การสอบตามระยะที่กล่าวนี้อาจทำหลายครั้งภายในระยะการเรียนหนึ่ง หรือทำเพียงครั้งเดียวก็แล้วแต่ ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอน แต่ถ้าทำหลายครั้งครูก็มีความรู้เกี่ยวกับนักเรียนมากกว่าทำเพียงครั้งเดียว การสอบนี้ไม่จำเป็นต้องทำเป็นพิธี ครูอาจตั้งคำถามให้นักเรียนตอบสั้นๆ ก็ได้

---

[๑]กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม ๑ (กรุงเทพมหานคร : โสภณการพิมพ์, ๒๕๒๐), หน้า ๒๗-๓๑.

๓. ทดสอบปลายระยะการเรียนตามกำหนดของโรงเรียน การสอบปลายระยะการเรียนนี้เป็นการวัดสัมฤทธิผลในการเรียน ไม่ให้ประโยชน์ในการปรับปรุงการสอนการเรียน[๑]

การวัดผลเพื่อการสอนซ่อมเสริมในวิชาภาษาไทย

โดยทั่วไปนักเรียนมักขาดทักษะในการใช้ภาษาที่ดี ซึ่งครูผู้สอนควรช่วยกันแก้ไข ในการนี้การวัดผลจะช่วยในการวัดทักษะของนักเรียน กล่าวคือ การที่ครูจะทราบว่านักเรียนคนใดมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษาอย่างไร หรือขาดทักษะอะไรนั้น จำเป็นต้องมีการวัดผลด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การให้สอบข้อเขียน การสัมภาษณ์ การให้ทำงานเฉพาะเรื่อง เป็นต้น เมื่อนักเรียนได้ผ่านการวัดผลแล้ว ครูผู้สอนจะได้นำผลนั้นมาพิจารณาว่านักเรียนคนใดมีจุดอ่อนในเรื่องใด จะได้วางแผนช่วยสอนซ่อมเสริมในสิ่งที่เป็นจุดอ่อนของนักเรียนเป็นรายบุคคล[๒]

ข้อบกพร่องในการใช้ภาษาของนักเรียนนั้น เป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้าครูผู้สอนได้ค้นพบแต่เนิ่นๆ และจัดสอนซ่อมเสริมให้แล้ว ก็จะช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ทันเพื่อนในชั้น

---

[๑] กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการสอนหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะสัมพันธ์ ประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม ๑, หน้า ๑๗.

[๒] ฐะปะนีย์ นาครทรรพ, "วิธีซ่อมเสริมทักษะวิชาภาษาไทย" เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา, หน้า ๑. (อัดสำเนา)

ปัญหาในการวัดและประเมินผลการเรียนวิชาภาษาไทย

การวัดและประเมินผลในวิชาภาษาไทย ประสบปัญหาอยู่หลายด้าน โดยส่วนมากครูภาษาไทยมักมุ่งวัดความรู้ ความจำในเนื้อหาวิชาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ควรมุ่งวัดที่ความสามารถในทักษะต่าง ๆ และความสามารถในการนำทักษะนั้น ๆ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างถูกต้องมากกว่า ได้มีผู้ศึกษาวิจัยปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย และได้กล่าวพาดพิงถึงการวัดและประเมินผลไว้บ้างบางส่วน ซึ่งพอจะนำมากล่าวถึงได้เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงปัญหาการวัดและประเมินผลวิชาภาษาไทยที่ครูภาษาไทยประสบอยู่ ดังนี้คือ

สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครูกรุงเทพมหานคร" พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๐ ประสบปัญหาในการวัดผลการเรียนการสอนวิชาวรรณคดีคือ ไม่สามารถวัดผลได้ทุกด้านตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รองลงมาร้อยละ ๔๐ ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบจะวัดผลได้ถูกต้อง และนักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ ๗๑.๓๘ เห็นว่าข้อสอบของอาจารย์มักเน้นหนักด้านความรู้และความเข้าใจเนื้อเรื่องวรรณคดี[๑] และจากการวิจัยของมงคลวรรณ ทองสุโชทัยที่วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" ก็ได้พบว่าทั้งครูและหัวหน้าสายวิชาส่วนใหญ่ไม่สามารถวัดผลการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้ทุกด้านตามความมุ่งหมายของการสอนภาษาไทยเช่นกัน.

---

[๑] สว่างจิตต์ บารมีอวยชัย, "การสอนวรรณคดีไทยในวิทยาลัยครู กรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๗๘, ๑๔๘.

ไทยเช่นกัน[๑] และ ปรียา หิรัญประดิษฐ์ ได้วิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนทักษะพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" พบว่าครูร้อยละ ๙๖.๖๗ มีโอกาสวัดผลการพูดได้น้อยครั้ง รองลงมาร้อยละ ๒๐.๐๐ ไม่มีโอกาสวัดผลในทันที และร้อยละ ๑๖.๖๗ ตอบว่าขาดแคลนอุปกรณ์การวัดผลและไม่มีความรู้ในการวัดผลทักษะพูดโดยตรง[๒] ในด้านความต้องการการช่วยเหลือในการวัดและประเมินผล จากการวิจัยของ จุไรรัตน์ หมั่นพงษ์สถาพร ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง "การติดตามผลการนิเทศการศึกษาสายวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา" ก็ได้พบว่าครูภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษานั้น มีความต้องการที่จะให้ศึกษานิเทศก์แนะนำเทคนิคการสร้างข้อทดสอบแบบต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด และแนะนำวิธีวิเคราะห์ประสิทธิภาพของข้อสอบที่ใช้แต่ละครั้ง รวมทั้งช่วยเหลือ ตลอดจนชี้แจงให้ครูเข้าใจในกระบวนการวัดผลการเรียนการสอนด้วย[๓]

---

[๑] มงคลวรรณ ทองสุขโชทัย, "ปัญหาการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๖), หน้า ๑๕๑.

[๒] ปรียา หิรัญประดิษฐ์, "ปัญหาการสอนทักษะพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๙), หน้า ๔๓.

[๓] จุไรรัตน์ หมั่นพงษ์สถาพร, "การติดตามผลการนิเทศการศึกษาสายวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๕๐.

จากวรรณคดีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่าการวัดและประเมินผลมีความสัมพันธ์กับระบบการศึกษาอย่างใกล้ชิด และเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา สมควรที่ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนโดยตรง จะได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้ และพยายามหาความรู้ ตลอดทั้งทำความเข้าใจในการวัดและประเมินผลให้ดีที่สุด เพื่อจะสามารถวัดและประเมินผลการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย